

Боярська-Хоменко А.В.

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ В ОКЛЕНДСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Підготовка майбутніх вчителів здійснюється в університеті Окленду на факультеті педагогіки та соціальної роботи. Факультет готує бакалаврів, магістрів та докторів філософії за різними спеціальностями. Навчально-виховний процес на факультеті забезпечують п'ять кафедр. Під час навчання студенти вивчають особливості викладання різних дисциплін у загальноосвітній школі, а також проходять педагогічну практику, яка полягає у спостереженні за навчально-виховним процесом, проведенні навчальних занять, обговоренні різних питань з вчителями-практиками. Навчальний матеріал розділено на два послідовні та взаємопов'язані цикли: цикл загальнонаукових дисциплін (перший рік навчання) та цикл спеціальних дисциплін (другий та третій роки навчання). Факультет працює як за традиційними навчальними програмами, так і розробляє власні дослідження та творчі освітні проекти. На факультеті педагогіки та соціальної роботи Окленського університету існують програми підвищення кваліфікації для вчителів загальноосвітньої школи та викладачів вищої школи. В університеті діє потужна науково-дослідна база, основою якої є ряд наукових центрів, зокрема у галузі педагогіки, методики викладання різних дисциплін та соціальної роботи.

Ключові слова: *підготовка майбутніх вчителів, педагогічна освіта, напрямки педагогічної підготовки, університет.*

Боярская-Хоменко А.В. Особенности подготовки будущих учителей в Оклендском университете. *Подготовка будущих учителей осуществляется в университете Окленда на факультете педагогики и социальной работы. Факультет готовит бакалавров, магистров и докторов философии по разным специальностям. Учебно-воспитательный процесс на факультете обеспечивают пять кафедр. Во время обучения студенты изучают особенности преподавания различных дисциплин в общеобразовательной школе, а также проходят педагогическую практику, которая заключается в наблюдении за учебно-воспитательным процессом, проведении учебных занятий, обсуждении различных вопросов с учителями-практиками. Учебный материал разделен на два последовательных и взаимосвязанных цикла: цикл общенаучных дисциплин (первый год обучения) и цикл специальных дисциплин (второй и третий годы обучения). Факультет работает как по*

традиционным учебным программам, так и разрабатывает собственные исследования и творческие образовательные проекты. На факультете педагогики и социальной работы Окленского университета существуют программы повышения квалификации для учителей общеобразовательной школы и преподавателей высшей школы. В университете действует мощная научно-исследовательская база, основой которой является ряд научных центров, в частности в области педагогики, методике преподавания различных дисциплин и социальной работы.

Ключевые слова: подготовка будущих учителей, педагогическое образование, направления педагогической подготовки, университет.

Boiarska-Khomenko A.V. Peculiarities of Training Future Teachers at the University of Auckland. Training future teachers is carried out at the University of Auckland, at the Faculty of Pedagogy and Social Work. The faculty prepares bachelors, masters and philosophy doctors in various specialties. The educational process at the faculty is provided by five departments. When training, students study the specifics of teaching different subjects at comprehensive school and have a section during which they observe the educational process, conduct classes, discuss various issues with teachers-practitioners. The learning material is divided into two sequential and interrelated cycles: the cycle of general scientific disciplines (the first academic year) and the cycle of special disciplines (the second and the third academic years). The faculty works upon traditional educational programs and also develops its own researches and creative educational projects. At the Faculty of Pedagogy and Social Work at the University of Auckland there are professional development programs for the teachers of comprehensive school and the high school teachers. The University has powerful scientific and research basis, which consists of a number of scientific centers, in particular in the field of pedagogy, the methodology of teaching different disciplines and social work.

Keywords: training future teachers, pedagogical education, pedagogical training directions, university.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У сучасних реаліях розвитку української держави та у процесі реформування системи освіти особистість педагога, якість його професійної діяльності набувають особливої значущості. У цільовій комплексній програмі «Вчитель» зазначено, саме через діяльність педагога реалізується державна політика у створенні інтелектуального, духовного потенціалу нації, розвитку вітчизняної науки, техніки й культури, збереженні та примноженні культурної спадщини, формуванні людини майбутнього. Особливості підготовки майбутніх учителів

знайшли відображення в Законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту», Державних національних програмах «Освіта» («Україна ХХІ століття») та «Діти України». Соціально-економічний статус вчителя, його роль у розвитку суспільства залежать від рівня педагогічної підготовки, теоретичних знань та практичних умінь, які здобуває майбутній педагог у процесі навчання. Тому сьогодні актуальним постає питання удосконалення підготовки майбутніх учителів.

За сучасних умов актуальності набуває проблема вивчення особливостей професійної підготовки вчителів у розвинених країнах світу. Цікавим для вивчення є досвід організації педагогічної освіти у вищій школі Нової Зеландії, яку учені та дослідники визнають досить ґрунтовною та ефективною.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Особливості підготовки майбутніх вчителів розглядали багато педагогів, учених, дослідників: В. Андрущенко, Ю. Бабанський, І. Бех, С. Гончаренко, М. Данилов, О. Дубасенюк, І. Зязюн, М. Євтух, Т. Ільїна, В. Коваль, В. Луговий, В. Майборода, Н. Побірченко, Л. Рубінштейн, С. Сисоєва, М. Скаткін, С. Совгіра, Н. Тализіна, Г. Щукіна, О. Ярошенко, Т. Яцула та ін. Їхні праці присвячені аналізу провідних педагогічних теорій, тенденцій педагогічної освіти, питанням професійного становлення вчителя, провідним ідеям основних напрямів реформування діяльності загальноосвітньої і професійної школи тощо.

Зазначимо, що в роботах деяких учених розкрито особливості формування системи освіти Нової Зеландії, її історичні особливості. Так, А. Сбруєва розкрила тенденції реформування середньої освіти розвинених англосовітських країн, зокрема деякі особливості шкіл Нової Зеландії. Ж. Таланова проаналізувала організацію докторської підготовки у вищій школі Австралії та Нової Зеландії. Д. Гілязова здійснила комплексний аналіз розвитку альтернативної освіти в країнах Британської Співдружності.

Разом з тим, аналіз сучасної педагогічної літератури показав, що **невирішеними раніше** залишаються питання щодо вивчення і систематизації досвіду підготовки майбутніх вчителів у Новій Зеландії.

Виходячи із значеного, **метою статті** є аналіз та узагальнення особливостей підготовки майбутніх вчителів в Оклендському університеті (м. Окленд, Нова Зеландія).

Виклад основного матеріалу дослідження. Система вищої освіти Нової Зеландії, як колишньої британської колонії, закономірно склалась за зразком британської моделі освіти. Але, варто зауважити, що вища освіта Нової Зеландії має ряд своїх особливостей та специфічних рис. У країні функціонує 36 державних вищих навчальних закладів: 8 університетів (*University*), 21 політехнічний інститут (*Polytechnic*) або (*Institute of Technology*), 4 педагогічні коледжі (*College of Education*), а також 3 вищих навчальних заклади, у яких викладання здійснюється мовою маорі (мова корінного населення) [7].

В університетах за три роки можна отримати ступінь бакалавра (*Bachelor*), або за чотири роки ступінь з відзнакою (*Bachelor with Honours*). Ступінь магістра (*Master*) можна отримати за два роки після трьохрічного бакалаврату, або за один рік після чотирирічного бакалаврату. На початкових курсах університету можна здобути підвищений диплом (*Advanced Diploma*) за один-два роки навчання, які демонструють кваліфікацію в практичних областях, зокрема у педагогіці [8].

У ході науково-педагогічного пошуку встановлено, що підготовка майбутніх вчителів у Новій Зеландії здійснюється в університетах та педагогічних коледжах. Педагогічні факультети мають два університети Нової Зеландії: Оклендський університет (*The University of Auckland*), м. Окленд та університет Майсі (*Messey University*), м. Палмestрон-Норт. У педагогічних коледжах навчаються майбутні вихователі дитячих садочків та вчителі початкової і середньої школи. Після закінчення коледжу студенти можуть

продовжити навчання в університеті. Всі коледжі пропонують курси підвищення кваліфікації для вчителів.

У даній статті ми розглянемо особливості підготовки майбутніх вчителів в Оклендському університеті, який був заснований в 1883 році, ставши з того часу найбільш популярним вищим навчальним закладом країни. У даний час в університеті здобувають освіту понад 38500 студентів. Підготовка майбутніх вчителів, соціальних педагогів, підвищення кваліфікації педагогічних працівників здійснюється на факультеті педагогіки та соціальної роботи [6].

Установлено, що факультет педагогіки та соціальної роботи Оклендського університету пропонує підготовку студентів за п'ятьма напрямками:

- соціальна робота та соціальні служби (*Counselling, Human Services and Social Work*) – пропонують програми навчання і дослідження, спрямовані на вивчення особливостей соціального консультування та роботу соціальних служб;

- курикулуму та педагогіки (*Curriculum and Pedagogy*) – програми навчання орієнтовані на освоєння шкільних навчальних програм, на оволодіння методами практичної педагогіки;

- критичних досліджень в галузі освіти (*Critical Studies in Education*) – вивчає актуальні, спеціальні та політичні питання в сфері освіти крізь різні дисциплінарні призми;

- підвищення кваліфікацій та професійної практики (*Learning, Development and Professional Practice*) – основна увага приділяється вивченню і розвитку професійної практики у галузі освіти;

- освіта Маорі (*Te Puna Wānanga / School of Māori and Indigenous Education*) – підготовка майбутніх вчителів для шкіл корінного населення [3].

Факультет здійснює підготовку за такими спеціальностями:

- бакалавр з освіти (навчання) (*Bachelor of Education (Teaching)*);

- бакалавр спорту, охорони здоров'я і фізичного виховання (*Bachelor of Sport, Health and Physical Education*);
- бакалавр соціальної роботи (*Bachelor of Social Work*);
- фахівець з дошкільної освіти (*Graduate Diploma in Teaching (Early Childhood Education)*);
- фахівець в області викладання (*Early Childhood Education*);
- магістр з освіти (навчання) (*Master of Teaching (Primary)*);
- магістр соціальної роботи (*Master of Social Work (Professional)*) [4].

Установлено, що підготовка майбутніх вчителів здійснюється здебільшого на кафедрі курикулуму та педагогіки. Дослідження показало, що на кафедрі курикулуму та педагогіки студенти вивчають особливості викладання різних дисциплін у загальноосвітній школі. Кафедра забезпечує також практичну підготовку майбутніх вчителів дошкільної, початкової, середньої та старшої школи. Навчання здійснюється за програмами підготовки бакалаврів, магістрів, а також докторів філософії [2].

Серед основних завдань роботи кафедри визначено забезпечення високої якості викладання з метою підготовки висококваліфікованих фахівців. Кафедра працює як за традиційними навчальними програмами з підготовки майбутніх вчителів, так і розробляє власні дослідження та творчі освітні проекти. Варто зауважити, що традиційний та реформаторський напрямки організації навчання на кафедрі перебувають у тісному взаємозв'язку, доповнюючи один одного для забезпечення якості навчання в різних освітніх контекстах [2].

Особливу увагу викладачі приділяють формуванню у студентів міцних знань з основних навчальних дисциплін, методиці викладання шкільних предметів, а також побудові теоретично обґрунтованого знання навчальної програми.

Варто зазначити, що підготовка майбутніх вчителів в університеті Окленду розділена на два цикли, перший з яких охоплює загальнонаукові дисципліни та триває один навчальний рік, а другий цикл присвячений

спеціальними дисциплінами і вивчається впродовж наступних 2-3 років бакалаврату.

Так, наприклад, спеціальність «Дошкільна освіта» (підготовка вихователів дитячих садочків, ясел та центрів дошкільного виховання) має на меті забезпечити потужну практичну підготовку студентів для подальшої роботи в різних дошкільних навчальних закладах. Для реалізації поставленої мети впродовж першого року навчання відвідування лекційних та практичних занять в університеті є обов'язковим. Зазначимо, що на першому курсі студентів знайомлять з педагогічними засадами дошкільної педагогіки та психологією раннього дитинства, надають теоретичні знання у галузі культури, мистецтва, мови. У даний час перелік навчальних предметів є досить коротким: освіта у ранньому дитинстві, образотворче мистецтво для дітей, практикум з професійного викладання, психологічні особливості раннього віку, історія освіти Нової Зеландії, методика раннього розвитку та викладання у дошкільному навчальному закладі [1]. Цікавим є той факт, що студенти-першокурсники педагогічного факультету Оклендського університету вже обов'язково проходять перший блок практики.

Установлено, що у подальші роки навчання відвідування занять не є обов'язковим. Студенти відвідують лекції у вільні дні, а більшість свого часу приділяють самостійній роботі та постійному вивченню практичного досвіду роботи навчальних закладів, поглиблено вивчають навчальні програми та плани. Але, разом з тим, існує чіткий перелік дисциплін, які студенти повинні скласти впродовж 2 та 3 років навчання: педагогіка раннього дитинства, мова та грамотність, математика для дошкільнят, оцінювання в освіті, танці, драматичне мистецтво, фізичний розвиток дошкільнят, соціальні науки про освіту, педагогіка гри, філософія освіти, педагогічна майстерність тощо.

Зазначимо, що педагогічна практика займає мінімум 20 тижнів, яка полягає у спостереженні за навчально-виховним процесом, проведенні навчальних занять, обговоренні різних питань з вчителями-практиками.

Методисти з університету керують проходженням практики, надають студентам консультації та обов'язково відвідують студентів за місцем проходження практики [1].

Установлено, що кафедра курикулуму та педагогіки є великою і потужною освітньою та науковою школою в Оклендському університеті, що має великий науковий потенціал, забезпечена висококваліфікованим професорсько-викладацьким складом (204 педагоги). Викладачі кафедри є активними науковцями, їхні науково-дослідні роботи забезпечують теоретичне обґрунтування актуальних питань освіти у різних регіонах країни, сприяють удосконаленню методики викладання різних навчальних дисциплін загальноосвітньої школи.

З'ясовано, що на кафедрі, окрім навчальної роботи студентів, здійснюється і науково-дослідна робота, основою якої є потужні наукові центри. Так, діє центр вивчення розвитку раннього мовлення (*The Marie Clay Research Centre*), у якому здійснюють дослідження за такими напрямками: розвиток раннього мовлення у дітей, навчання дітей грамоті, навчання дітей на основі культурного і мовного різноманіття, підготовка майбутніх вчителів грамоти тощо. Науково-Дослідний Центр Вульф Фішер (*Woolf Fisher Research Centre*) – визнаний на міжнародному рівні науково-дослідний центр, який займається питаннями розвитку освіти та успішності навчання в школах національних меншин, з особливим акцентом на школи маорі. Відділ досліджень Річарда Тінінга (*RTRU, The Richard Tinning Research Unit*) забезпечує інтелектуальний розвиток для вчених, що працюють в області критичних досліджень у галузі освіти, охорони здоров'я, фізичної культури і занять спортом [5].

Висновки і перспективи подальших розвідок. Аналіз системи підготовки майбутніх вчителів в Оклендському університеті показав, що вона має ряд особливостей та переваг. Зокрема на увагу, вивчення та творче переосмислення заслуговує досвід педагогічного факультету щодо

розмежування навчальних дисциплін на два логічні цикли (загальнонауковий та спеціальний). Також цінним є досвід організації педагогічної практики студентів, яка є обов'язковою частиною навчання з першого курсу. Подальшого вивчення потребують організаційні форми та методи навчання студентів, особливості навчання студентів різних спеціальностей, навчання студентів магістратури та система підвищення кваліфікації вчителів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Bachelor of Education (Teaching) – Early Childhood Education Specialisation / The University of Auckland URL: <http://www.education.auckland.ac.nz/en/for/future-undergraduates/study-options/programmes-and-courses/fu-course-information/course-betch-ecce.html> (дата звернення 1.03.2017).
2. Faculty of Education and Social Work. About us / The University of Auckland URL: <http://www.education.auckland.ac.nz/en/about/schools-departments/currped/currped-about-us.html> (дата звернення 1.03.2017).
3. Faculty of Education and Social Work. Schools / The University of Auckland URL: <http://www.education.auckland.ac.nz/en/about/schools-departments.html> (дата звернення 5.03.2017).
4. Programme handbooks / The University of Auckland URL: <http://www.education.auckland.ac.nz/en/about/programmes/programme-handbooks.html> (дата звернення 3.03.2017).
5. Research Centres and Units / The University of Auckland URL: <http://www.education.auckland.ac.nz/en/about/schools-departments/currped/research/research-centres-and-units.html> (дата звернення 5.03.2017).
6. The University of Auckland URL: <http://studybridge.com.ua/new-zealand/the-university-of-auckland.html> (дата звернення 1.03.2017).
7. Обучение в Новой Зеландии / Akademconsult URL: <http://akademconsult.ru/?id=1175%20> (дата звернення 1.03.2017).
8. Система высшего образования Новой Зеландии и ее преимущества / Сообщество о Новой Зеландии URL: <http://expat.su/new-zealand/sistema-vysshego-obrazovaniya-novoy-zelandii-i-ee-preimushhestva/> (дата звернення 1.03.2017).